

IV НАУКОВИЙ НАПРЯМ

ФІЛОСОВСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

СТАН ТА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Гонтарук Олександр

Національний університет фізичного виховання та спорту України

Анотація. **Актуальність теми дослідження.** Протягом останніх років соціально-економічний стан України зазнав значних змін через повномасштабне вторгнення РФ та тривалі військові дії, які відбуваються на українській території. Відбувається негативний вплив наслідків на сферу фізичної культури і спорту, яка є важливою складовою національної економіки. Ринок фізкультурно-спортивних послуг, ринок праці згаданої сфери також знаходиться у кризовому становищі. Тому на сьогодні актуальною є необхідність у ґрунтовному аналізі та дослідженні процесів, що відбуваються у галузі, пошуку ефективних антикризових заходів на державному рівні та подолання проблем, які зумовлені впливом війни. Це важливо також при формуванні в Україні нової системи державного регулювання зазначеної сфери, її методології та реалізації в умовах підготовки набуття членства у Європейському Союзі, наближення до стандартів розвинених країн. При цьому, одним із важливих антикризових заходів в Україні вбачається реалізація механізмів співпраці приватного сектору з державою через запровадження державно-приватного партнерства (ДПП) у сфері фізичної культури і спорту. З огляду на це особливої значущості набуває підготовка фахівців з фізичної культури і спорту, у тому числі менеджерів/управлінців, в умовах війни та з урахуванням розвитку ДПП. **Мета дослідження** – розробити теоретико-методологічні засади державно-приватного партнерства та визначити передумови його здійснення в сфері фізичної культури і спорту. **Методи дослідження:**

POSITION AND TRAINING OF SPECIALISTS IN PHYSICAL CULTURE AND SPORTS IN CONDITIONS OF WAR

Hontaruk Oleksandr

Abstract. Relevance of the research topic.

In recent years, the socio-economic situation in Ukraine has undergone significant changes due to the full-scale invasion of Russia and the ongoing military operations in our country. This has had a negative impact on the physical culture and sports sector, which is an important component of the national economy. As a result, the market for physical culture and sports services and the labour market in this sector are currently in crisis. There is a need for a thorough analysis and study of the processes taking place in the industry, the search for effective anti-crisis measures at the state level and overcoming the consequences caused by the impact of the war. Therefore, it is now urgent that Ukraine develops a new system of state regulation of this sector, as well as its methodology and implementation in the context of preparations for membership in the European Union and approximation to the standards of developed countries. At the same time, one of the most important anti-crisis measures in Ukraine is the implementation of mechanisms for cooperation between the private sector and the state through the introduction of public-private partnerships (PPPs) in the field of physical culture and sports. In view of this, the training of physical education and sports professionals, including managers/administrators, in the context of war and must consider the development of PPPs is of particular importance. **The aim of the research** was to scientifically justify the development of a theoretic and methodologic principles of public-private partnership and

здійснювався теоретичний аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, емпіричних матеріалів наукового дослідження та документів. Використано метод системного аналізу, педагогічне спостереження, методи математичної статистики, метод поєднання логічного й історичного аналізу розвитку соціально-економічних відносин у сфері фізичної культури і спорту. **Результати.** Проаналізовано нинішній стан і тенденції підготовки фахівців з фізичної культури і спорту в Україні, розподіл ринку праці та здійснено статистичне порівняння з країнами ЄС і Великої Британії. Показано, що успішна реалізація державної політики у сфері фізичної культури і спорту вимагає належного нормативно-правового, фінансового, матеріально-технічного, кадрового забезпечення. Запропоновано першочергові заходи з реалізації державної політики щодо підготовки фахівців з фізичної культури і спорту в Україні на основі постійного аналізу стану фізичної культури і спорту в умовах війни. Обґрунтовано важливість і значущість впровадження ДПП у сфері фізичної культури і спорту в умовах війни. **Висновки.** Через триваючу військову агресію проти України та складний соціально-економічний стан відбулося зменшення кваліфікованих працівників з фізичної культури і спорту, спостерігається тенденція скорочення їхньої підготовки, зокрема, ефективних менеджерів/управлінців із відповідним передовим досвідом. В умовах кризи реалізація партнерства між органами влади та приватним сектором є необхідною для подолання негативних явищ, активізації інноваційної діяльності, формуванням ефективною інвестиційної політики та відновлення спортивної інфраструктури, що сприятиме прискоренню вирішення проблем розвитку фізичної культури і спорту в Україні. У дослідженні вперше теоретично обґрунтовано важливість впровадження ДПП у сфері фізичної культури і спорту під час кризового періоду, що в подальшому сприятиме формуванню ринку фізкультурно-спортивних послуг і розвитку ринку праці в

define pre-conditions its realization in the field of physical culture and sport in the conditions of modern market. **Research methods** included theoretical analysis and synthesis of these scientific and methodical literatures, empiric materials of scientific research and documents. Used method of systems analysis, pedagogical observation, and methods of mathematical statistics, method of combination logic and historical analysis to development of socio-economic relations in the field of physical culture and sport. **Results.** The current state and trends in the training of specialists in physical culture and sports in Ukraine, the distribution of the labour market are analysed, and a statistical comparison with the EU and the UK is made. It is shown that the successful implementation of the state policy in the field of physical culture and sports requires proper regulatory, legal, financial, logistical and personnel support. Priority measures for the implementation of the state policy on training specialists in physical culture and sports in Ukraine are proposed on the basis of a constant analysis of the state of physical culture and sports in wartime. The importance and significance of implementing PPPs in the field of physical culture and sports in wartime are substantiated. **Conclusions.** Due to the ongoing military aggression against Ukraine and the difficult socio-economic situation, there has been a decrease in the number of qualified physical education and sports professionals, and a tendency to reduce their training, including effective managers/administrators with relevant best practices.

In the context of the crisis, the use of partnership between the authorities and the private sector is necessary to overcome negative phenomena, intensify innovation, formulate an effective investment policy and restore sports infrastructure, which will help to accelerate the solution of problems of physical culture and sports development in Ukraine. The study is the first to theoretically substantiate the importance of implementing PPPs in the field of physical culture and sports during the crisis period, which will further contribute to the formation of the market for physical culture and sports services and the

поствоєнний період.

development of the labour market in the post-war period.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, інновації, підготовка, фахівці, фізична культура, спорт, державна політика.

Keywords: public-private partnerships, innovation, physical culture, specialists, training, sport, public policy.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень. Протягом останніх років соціально-економічний стан України зазнав значних змін через повномасштабне вторгнення РФ та тривалі військові дії, що відбуваються на українській території. Відбувається негативний вплив наслідків на сферу фізичної культури і спорту, яка є важливою складовою національної економіки. Ринок фізкультурно-спортивних послуг, ринок праці згаданої сфери також знаходиться у кризовому становищі.

Характер кризи прямо залежить від масштабності та тривалості агресії. Зростає кількість зруйнованих і пошкоджених спортивних об'єктів, їх загальна вартість відшкодування, поглиблюються негативні тенденції на ринку праці сфери фізичної культури і спорту, падіння продуктивності та звуження ринку спортивно-оздоровчих послуг [3] і неможливості проведення міжнародних спортивних змагань тощо.

Складність нинішнього становища фізичної культури і спорту в Україні посилюється також через відсутність інвестування з боку приватного сектору, що призводить до додаткового навантаження на державні та місцеві бюджети в умовах обмеженості фінансування через збільшення потреби у забезпеченні національної безпеки й оборони.

У свою чергу, криза вплинула на функціонування ринку праці сфери фізичної культури, який залежить від економічної кон'юнктури та задоволення попиту в підготовлених відповідних кваліфікованих і вмотивованих фахівців.

Тому на сьогодні актуальною є необхідність у ґрунтовному аналізі та дослідженні процесів, що відбуваються у галузі, пошуку ефективних антикризових заходів на державному рівні та подолання проблем, які зумовлені впливом війни, зокрема, відновлення спортивної інфраструктури, забезпечення якісного формування людського капіталу та реалізація ефективних ринкових практик у сфері фізичної культури і спорту.

Це важливо також при формуванні в Україні нової системи державного регулювання зазначеної сфери, її методології та реалізації в умовах підготовки набуття членства у Європейському Союзі, наближення до стандартів розвинених країн.

Аналіз наукових досліджень свідчить про те, що нині в Україні недостатньо вивчено механізми залучення приватних інвестицій і ресурсів у сферу фізичної культури і спорту з використанням механізму державно-приватного партнерства (ДПП) в кризових умовах.

Результати вивчення міжнародного досвіду свідчать, що держави конкурують між собою за залучення в економіку приватного капіталу через

прийняття законодавства, сприятливого для реалізації ДПП. Наукові дослідження щодо розвитку механізмів ДПП, поліпшення державної інфраструктури і надання послуг у різних країнах представлено у роботах Prof. Elisabetta Iossa, Prof. Stéphane Saussier, Dr Federico Antellini Russo, Dr Sonia Araujo. Аналіз зарубіжної і вітчизняної літератури також свідчить про те, що значна увага приділяється дослідженню проблем інституціональних відносин між державою і приватним сектором, розвитку ДПП, цифровізації, формування соціального партнерства, розвитку інфраструктури, надання послуг.

Проблеми правового регулювання ДПП в Україні досліджували О. Никифорок, С. Підгаєць, В. Струкова, Н. О. Слободянюк, Д. Задихайло, В. Опаріна та ін.

Дослідженням сучасних проблем і перспективами реформування національної економіки ґрунтовно займалися О. Амоша, С. Рибак, В. Вишневський, А. Гриценко, В. Геєць, К. Павлюк, І. Запатріна та ін.

Проблеми взаємодії держави та бізнесу в сфері фізичної культури і спорту глибоко аналізувалися у працях таких вчених як Ю. Мічуда, М. Дутчак, М. Авксент'єв, С. Гриценко, Е. Зусман, А. Сорокін, О. Левковець, О. Петрікова, Б. Бояринцев, В. Джуха та ін. Дослідження вчених уміщують багато важливих наукових положень стосовно функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах перехідних соціально-економічних систем, формування партнерства між державою і приватним сектором.

Співробітництво державного та приватного секторів в умовах війни в Україні нині досліджують В.Круглов, В.Дячек та ін.

Мета дослідження – розробити теоретико-методологічні засади державно-приватного партнерства та визначити передумови його здійснення в сфері фізичної культури і спорту.

Матеріал і методи дослідження. *Організація дослідження.* Дослідження здійснено в рамках наукових тем на базі Національного університету фізичного виховання та спорту України з вивченням і врахуванням результатів діяльності Кабінету Міністрів України, Міністерства молоді та спорту України, Міністерства освіти і науки України, а також змін і доповнень, що приймаються законодавством.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз і узагальнення даних науково-методичної літератури, емпіричних матеріалів наукового дослідження та документів), педагогічні (спостереження). Використано метод системного аналізу, методи математичної статистики, метод поєднання логічного й історичного аналізу розвитку соціально-економічних відносин у сфері фізичної культури і спорту.

Статистичний аналіз. Здійснено статистичну обробку даних дослідження, методи порівняння незалежних вибірок та оцінки динаміки змін експериментальних результатів.

Результати дослідження. Внаслідок повномасштабного вторгнення РФ в Україну, за даними Міністерства молоді та спорту України, станом на жовтень 2024 року зруйновано 523 спортивних об'єкти, у тому числі, 15 баз олімпійської

підготовки, близько 100 об'єктів повністю або частково знищено, частково пошкоджено 55 закладів фізичної культури і спорту, 14 повністю зруйновано. Кількість фізкультурно-спортивних об'єктів, що знищуються і руйнуються ворогом, постійно зростає.

Крім того, через триваючу агресію порушено навчально-тренувальний процес, значно скорочено кількість спортивних змагань, зменшилися спроможності державного бюджету та бюджетів органів місцевого самоврядування.

За статистичними даними станом на 2022 рік кількість працівників на ринку праці сфери фізичної культури і спорту України зменшилась і становила 58 854 осіб (у 2021 році було 68596 осіб), із них жінок – 23 668 (у 2021 році – 27680 осіб). Спостерігається тенденція до зменшення кількості тих, хто займається фізичною культурою і спортом, у 2022 році їх становило 688755 осіб (у 2021 році було 903970 осіб), із них жінок – 26,19 % (у 2021 році було 24,4 %), а також тих, хто проводить фізкультурно-спортивні заняття, і становить 26441 осіб (у 2021 році становило 32202 осіб), із них жінок – 21,4 % (у 2021 році було 19,7 %).

Однак після 2022 року ці показники щороку погіршуються.

Ринок праці сфери фізичної культури і спорту можна поділити на 3 групи працівників за родом своєї діяльності, що зображено на рис. 1.

Кількість спортивних працівників, які мають спеціальну вищу освіту, становить 73,7 % (у 2021 році – 73,9 %). Цей показник відрізняється, у порівнянні з країнами ЄС і Великобританії, і пов'язаний із тим, що в Україні вважається більш привабливим здобуття вищої освіти, ніж професійна (професійно-технічна) освіта, яка сприймається як менш успішна чи престижна освіта.

Найбільші ринки праці сфери спорту та фізичної активності є у Великій Британії (22,3 %), а в країнах ЄС – Франції (16,1 %), Німеччині (12,3 %) та Іспанії (12 %).

За статистичні дані Звіту про ринок праці європейського спорту та фізичної активності у 2022 році, ринок праці у сфері спорту та фізичної активності в країнах-членах ЄС та Великої Британії охоплює понад 1,93 млн. працівників (із них жінки становлять 45,7 %), майже половина всіх працівників (48 %) мають середню кваліфікацію і понад третина – високий рівень (39,5 %). Ті, хто має низький рівень кваліфікації, становлять незначну меншість (15,9 %), при цьому, спостерігається постійне зниження такої кількості працюючих (у 2011 році їх становило 18,8 %). Крім того, відбувається постійне зростання частки осіб із високим рівнем кваліфікації (у 2011 році становило 28,0 %).

Зазначимо, що кількість працівників, які:

- мають професії у сфері спорту та фізичної активності, основною діяльністю яких є надання спортивних послуг, у країнах ЄС та Великої Британії становить понад 1,38 млн. осіб, із них жінок – 43,1 %. 48,6 % працюючих у спортивній організації мають середню кваліфікацію, з них 36,5т% – високий рівень кваліфікації і лише 14,9 % цієї групи мають низький рівень кваліфікації. Спостерігається тенденція до збільшення кількості осіб із високим рівнем

кваліфікації (у 2011 році становило 26,3 %) і зменшення кількості осіб із середнім рівнем кваліфікації (у 2011 році становило 53,7 %), а також зменшення кількості осіб із низьким рівнем кваліфікації (у 2011 році становило 20,0 %). Найбільшими за кількістю таких працівників є країни: Велика Британія (24,1 %), Франція (14,3 %), Іспанія (11,8 %) і Німеччина (11,2 %).

Рис. 1. Структура представлених на ринку праці працівників, які здійснюють свою діяльність у сфері фізичної культури і спорту, за родом своєї діяльності

- не мають професії у сфері спорту та фізичної активності, основною діяльністю яких є не надання спортивних послуг, постійно змінюється в залежності від умов ринку. У цій групі на ринку праці у країнах ЄС та Великої Британії кількість чоловіків переважає жінок (їх становить 45,7 %). Близько половини всіх працівників мають середній рівень кваліфікації і більше третини – високий рівень кваліфікації. Ті, хто мають низький рівень кваліфікації, становлять незначну меншість (13,4 %). Спостерігається постійне зниження тих, хто має низький рівень кваліфікації (у 2011 році становило 18,8 %, у 2022 році – 13,4 %). На ринку також спостерігається постійне зростання частки осіб із вищим рівнем кваліфікації (у 2011 році становило 28,0 %, у 2022 році – 39,5 %). Серед спортивних працівників

трохи більше працівників із вищим рівнем кваліфікації, ніж у середньому по ЄС (38,8 %).

• мають професії у сфері спорту та фізичної активності, основною діяльністю яких є не надання спортивних послуг, у країнах ЄС та Великої Британії становить понад 1,07 млн. осіб, із них жінок – 44,6 %. Існує лише невелика різниця між тими, хто має високий рівень кваліфікації (43,4 %), і тими, хто має середній рівень кваліфікації (45,2 %). Лише 11,4 % цієї групи мають низький рівень кваліфікації. З 2011 року відбулася тенденція до збільшення кількості осіб із високим рівнем кваліфікації (було 33,7 %) і зменшення кількості осіб із середнім рівнем кваліфікації (було 50,6 %) і зменшення кількості осіб із низьким рівнем кваліфікації (було 15,7 %).

Найбільшими за кількістю таких працівників є країни Франція (16,1 %), Велика Британія (15,7 %), Іспанія (13,9 %) та Німеччина (13,8 %).

Отже, як видно, ринок праці сфери фізичної культури і спорту в Україні зазнав негативних тенденцій ще до війни, водночас, ринок праці у Великій Британії та ЄС збільшувався і заповнювався більш кваліфікованими фахівцями з різним рівнем кваліфікації.

Низький рівень підготовки фахівців з фізичної культури і спорту в Україні зумовлений такими проблемами як:

- відсутність ефективних рішень під час формування та реалізації державної політики на основі постійного аналізу стану фізичної культури і спорту в умовах війни;
- невідповідність рівня їх підготовки до потреб населення у послугах, що надаються за місцем проживання, в місцях відпочинку населення та для людей з інвалідністю;
- зростання дефіциту спортивної інфраструктури, що здатна задовольняти потреби населення;
- відсутність належного ресурсного забезпечення на місцевому рівні.

Негативні тенденції галузі під час війни проявилися також через кризу кадрів. Це пов'язано з тим, що конкуренція на ринку, зокрема, фізкультурно-спортивних послуг, посилюється.

Одним із антикризових заходів має бути розроблення та формування інноваційної моделі розвитку сучасної економіки [4, 5]. В такій інноваційній моделі попитом на ринку праці мають стати фахівці, які вміють нестандартно мислити, творчо застосовувати знання у складних виробничих і соціальних ситуаціях.

В Україні ринок праці сфери фізичної культури і спорту об'єктивно вимагає від особистості постійного розвитку, що забезпечував би конкурентоспроможність фахівця вже на початку його професійної діяльності, й уможлиблює процес його працевлаштування та професійної самореалізації.

Виклики, що постали перед державою, вимагають застосування інших антикризових заходів, зокрема, розроблення та впровадження ефективних

механізмів у реалізації державної політики, а також пошуку додаткових ресурсів на відновлення ринку праці сфери фізичної культури і спорту.

Тож розвиток фізкультурно-спортивного руху в нинішніх умовах неможливий без фахово підготовлених, компетентних менеджерів, які здійснюватимуть на професійній основі свою діяльність, що, у свою чергу, забезпечить активізацію інноваційної активності, формування ефективної інвестиційної політики та соціальної інфраструктури в країні, розвиток видів спорту та фізкультурно-спортивних послуг тощо.

Важливим є прийняття розпорядження КМУ від 23 лютого 2022 року № 286, яким схвалено Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки [6]. Розроблені пропозиції, спрямовані на реформування системи вищої освіти в післявоєнний період. Серед стратегічних цілей визначено, зокрема, досягнення ефективності управління в системі вищої освіти, співпраці держави та бізнесу (довіра до освітньої, наукової, інноваційної діяльності закладів вищої освіти), забезпечення якісної освітньо-наукової діяльності, конкурентоспроможної вищої освіти.

Для досягнення цілей передбачається, зокрема, сприяння проведенню закладами вищої освіти досліджень і консалтингу для бізнесу; створення умов для розвитку ДПП у сфері вищої освіти; сприяння використанню інноваційних технологій і новітніх засобів навчання в освітньому процесі, розвиток дослідницьких інфраструктур; розвиток загальних компетентностей, рухової активності, спорту та студентських змагань; проведення комунікаційних кампаній для підтримки реформ у системі вищої освіти тощо.

Також підготовлено Концепцію Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2029 року, яку Уряд України планує схвалити. Концепція передбачає комплексний розвиток сфери, з використанням системного підходу щодо формування фізично активної і здорової нації, розвитку системи фізкультурно-спортивної реабілітації, підготовки спортсменів, відновлення проведення міжнародних спортивних змагань у країні й ураховує завдання Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року [7].

Першочерговими завданнями є відновлення найважливіших зруйнованих спортивних об'єктів, забезпечення проведення навчально-тренувальних зборів та підготовку спортсменів до міжнародних змагань.

При цьому, держава має потребу в створенні умов для розвитку адаптивного спорту, розбудови відповідної спортивної інфраструктури, оскільки збільшується кількість осіб з інвалідністю й осіб із обмеженнями повсякденного функціонування внаслідок воєнних дій та обстрілів цивільного населення.

Це зумовлює потребу в додатковій підготовці фахівців сфери фізичної культури і спорту та формуванні у них необхідних компетентностей для роботи з визначеною категорією населення.

Наступним етапом має стати розроблення комплексу заходів, відповідно до прогнозування та плану відновлення національної економіки і розвитку територій, передбачивши формування фізично активної та здорової нації у поствоєнний період, реабілітацію й адаптацію осіб з інвалідністю, а також сприяння у формуванні ринку фізкультурно-спортивних послуг, ринку праці сфери фізичної культури і спорту та залучення інвестицій у контексті забезпечення національної безпеки й оборони України.

Безумовно нині необхідні додаткові кошти на потреби захисту й обороноздатності держави, однак існує проблема збереження, поступового відновлення та розвитку спортивної інфраструктури, фінансового та матеріально-технічного забезпечення сфери фізичної культури і спорту. Водночас на державному рівні відсутні пропозиції та можливості застосування ДПП в умовах воєнного стану [1].

Розроблення механізмів ДПП у сфері фізичної культури і спорту має важливе значення для залучення приватного капіталу в необхідну інфраструктуру та надання фізкультурно-спортивних послуг [8].

Соціально-економічний результат ДПП повинен забезпечуватися координованим і збалансованим управлінням спеціальним органом з підтримки та розвитку ДПП у фізичній культурі і спорту, діяльність якого має бути спрямована на координацію дій у підготовці проектів і прийнятті рішень з питань їх реалізації, зокрема, визначення залучення учасників у фінансуванні проекту, надання методологічної підтримки з питань управління та фінансування, розробка нормативно-правових актів, експертний аналіз виконання проектів тощо.

При цьому, рівень ефективності державного регулювання ринкових відносин у становленні та розвитку фізичної культури і спорту в Україні має визначатися створенням і належним функціонуванням:

- ✓ системи економічної мотивації й інституційного середовища для стимулювання державного та приватного партнерства, активізації зацікавлених суб'єктів господарювання, надання можливостей і підтримки економічним і соціальним трансформаціям, яких вимагає сучасний стан міжнародної конкуренції;

- ✓ суспільства висококваліфікованих, мобільних і творчих особистостей, які постійно опановують передові знання та залучають державне та приватне фінансування інноваційної діяльності;

- ✓ сучасної інфраструктури, зокрема, інформаційної, що прискорюватиме розповсюдження ефективної та конкурентоспроможної інформації та надаватиме широкі комунікаційні можливості для суспільства;

- ✓ ефективної інноваційної системи (комерційні фірми, наукові та дослідницькі центри, університети, аналітичні центри й інші громадські організації, що здатні своєчасно отримувати та переробляти глобальну інформацію, продукувати власний продукт, а також ефективно використовувати цей продукт для створення нових технологій, послуг, напрямів бізнесу) та сприятливого бізнесового середовища, які стимулюють інновації та підприємництво;

✓ сприятливого фінансового середовища та його інституційної структури, здатної забезпечити підвищення капіталізації ринку сфери фізичної культури і спорту як кінцевого результату інноваційної діяльності (створення ефективного попиту населення на інновації та сприяння інфраструктурній перебудові), що повинно створити умови для сталого розвитку фізичної культури і спорту в країні;

✓ компетентного кадрового середовища, максимально професійного для реалізації ефективної політики розвитку фізичної культури і спорту.

Важливим питанням також є розроблення й удосконалення законодавства ДПП, донесення інформації до іноземних інвесторів, які можуть бути зацікавленими у реалізації проектів ДПП в Україні під час відновлення. При цьому необхідно забезпечити верховенство права, подолання корупційних зав'язків, мінімізувати військові ризики – надати приватним інвесторам гарантії безпеки та відповідного страхування.

Це пришвидшить інвестиції у різноманітні проекти фізкультурно-спортивної спрямованості. Ринок праці сьогодні вимагає компетентних і відповідальних фахівців, здатних розкрити свою професійну майстерність і забезпечити ефективну роботу на високому рівні. В умовах сьогодення поставлені завдання можуть успішно виконати лише ті фахівці, які добре володіють теоретичними знаннями і практичними навичками, готові до постійного професійного зростання і професійної мобільності.

Запровадження нових концептуальних підходів значно розширює доступність, масштаби та сфери застосування ДПП. Україна потребує залучення додаткових інвестицій і досвідчених компаній до розвитку інфраструктури та відновлення об'єктів державної власності.

Для успішної розробки якісних проектів ДПП необхідні кваліфіковані менеджери/управлінці з високим рівнем знань, навичками, які ознайомлені з передовим світовим досвідом. Реалізація таких партнерських проектів сприятиме впровадженню нових важливих ініціатив у сфері фізичної культури і спорту, забезпечить приріст інвестицій, створить нові робочі місця та сприятиме зростанню надходжень до бюджетів на всіх рівнях.

Тому важливо випускникам закладів вищої освіти бути обізнаними з особливостями майбутньої професійної діяльності, оволодіти компетентністю, сформувані особистісні та професійні якості для успішного працевлаштування на ринку, кар'єрного зростання та реалізації власних ініціатив.

Отже, в нинішніх умовах фахівці з фізичної культури і спорту мають бути впевнені у застосуванні своїх знань і професійних якостей, володіти знаннями з моделювання, прогнозування й аналізу, проектного менеджменту, бути здатними до професійного зростання, а також вміти освоювати і застосовувати на практиці передовий досвід.

Ринок праці сьогодні вимагає чіткого визначення компетентності спеціаліста різного рівня, розкриття його професійної майстерності. В умовах сьогодення

поставлені завдання можуть успішно виконати лише ті фахівці, які добре володіють теоретичними знаннями і практичними навичками.

Дискусія. Не викликає заперечення те, що фізична культура і спорт розглядаються в суспільстві як засіб підвищення рівня мотивації до обороноздатності держави [9] та як визначальні фактори конкурентоспроможності особистості на ринку праці, її успішності в особистому, суспільному і професійному житті [10].

Під час соціально-економічної кризи відбуваються негативні зміни у сфері фізичної культури і спорту, що вимагає реагування та своєчасного розроблення антикризових заходів. Проблемним питанням залишається залучення інвестицій за допомогою ДПП. Водночас дослідження показали, що співпраця держави та приватного сектору в формі ДПП є ефективною в тому числі й у протидії сучасним загрозам громадській безпеці [11]. Також співробітництво державного та приватного власника у сфері безпеки дозволяє забезпечувати ефективне виконання функцій держави, спрямованих на захист критичної інфраструктури, боротьбу з тероризмом і кібертероризмом, вирішення низки гуманітарних питань, що дозволить значно посилити суспільне благополуччя, захищеність і безпечну діяльність у країні [12].

Тож у ході наукового пошуку в дослідженні запропоновано концептуальні підходи для запровадження ДПП у сфері фізичної культури і спорту, підготовки відповідних фахівців для реалізації партнерських проектів.

Не викликає заперечень те, що сучасний менеджер повинен мати достатній рівень освіти для ефективної професійної діяльності, вміти використовувати отримані знання й інформацію на практиці, бачити реальні проблеми та знаходити шляхи їх подолання, вміти критично та нестандартно мислити, проектувати, аналізувати професійну діяльність і передбачати її наслідки, бути готовим до організаційної й управлінської роботи. Крім того, у нього мають бути сформовані певні моральні якості: вміння працювати з людьми, вирішувати конфліктні ситуації, брати на себе відповідальність за управлінські рішення, бути активним, самостійним, готовим змінити професійний профіль [13].

Для підвищення компетенції важливим є те, щоб фахівець сформував професійну мобільність, що дозволяє йому швидко та якісно опановувати суміжні види професійної діяльності та готовність до швидкої адаптації на сучасному ринку праці, що забезпечують його конкурентоспроможність [14].

Висновки. Таким чином, в умовах ринкової економіки державні органи влади й органи місцевого самоврядування мають створити умови для консультативного, організаційного та фінансового забезпечення підтримки та розвитку фізичної культури і спорту на національному та місцевому рівнях. Оскільки для модернізації спортивної інфраструктури фінансування недостатнє, то витрати на її експлуатацію та розвиток потрібно перерозподілити за проектами ДПП, що дасть можливість для держави зменшити фінансовий тягар на бюджет, зберегти власність і забезпечити підготовку спортсменів із пріоритетних видів спорту.

Реалізація ДПП у сфері фізичної культури і спорту в Україні є важливим механізмом на партнерських умовах залучення капіталу недержавного сектору до української економіки. Це дає можливість пришвидшити досягнення позитивних змін, відбудувати спортивну інфраструктуру, реформувати інфраструктуру міст і систему державного управління, створити новий ринок послуг для населення, забезпечити розвиток інноваційної економіки.

Список літературних джерел:

1. Hontaruk O. Features of Public-Private Partnership in the field of Physical Culture and Sports. International Scientific Conference Science in the Context of Modern Challenges: Problems and Development Priorities: Conference Proceedings, June 9-10, 2023. Riga, Latvia. – Riga: “Baltija Publishing”, 2023. P. 33-36. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-318-7-11>.
2. Бондарець Є. Проблеми реалізації державної політики у сфері фізичної культури та спорту в умовах правового режиму воєнного стану. Актуальні проблеми у сфері публічного управління. 2023. Вип. 37. С. 95-99.
3. Цимбалюк І., Антонюк Д. та інші. Маркетингове дослідження ринку спортивно-оздоровчих послуг в Україні та її регіонах. Наукові праці ДонНТУ. 2022. № 1. С.48-59.
4. Гонтарук О.М. Проблеми та особливості розвитку сфери фізичної культури і спорту в контексті державно-приватного партнерства. Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Вінниця, 2017. Вип. 3 (22). С.634-641.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 лютого 2022 року № 286 схвалено Стратегію розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 року № 1089 "Про затвердження "Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року". [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>.
7. Dedicated Public-Private Partnership Units. A Survey of Institutional and Governance Structures // OECD. 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://oecd-ilibrary.org>.
8. Гонтарук О.М. Проблеми функціонування

References:

1. Hontaruk, O. (2023). Features of Public-Private Partnership in the field of Physical Culture and Sports. International Scientific Conference Science in the Context of Modern Challenges: Problems and Development Priorities: Conference Proceedings, June 9-10, 2023. Riga, Latvia. Riga: “Baltija Publishing”, 33-36. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-318-7-11>.
2. Bondarets, E. (2023). Problems of implementing the field of physical culture and sports state policy under the legal regime of martial law]. Aktualni problem u sferi publicznego upravlinnja, 37, 95-99. [in Ukrainian]
3. Tsymbaluk, I., Antonuk, D. and other (2022). Marketing research of market of sports and health services in Ukraine and regions. Naukovi prac DonNTU, 1, 48-59. [in Ukrainian]
4. Hontaruk, O. (2017). Problems and features of development the sphere of physical culture and sport in context of public-private partnership. Fizychna kultura, sport ta zdorov'a nacji: zbirnyk naukovykh prac, 3 (22), 634-641. [in Ukrainian]
5. Rozporyadjennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lutogo 2022 roku № 286 "Pro shvalennja Strategii rozvytku vyschoi osvity v Ukraini na 2022-2032 roky". [About approval of Strategy for Development of Higher Education in Ukraine for 2022-2032]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>. [in Ukrainian]
6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 4 lystopada 2020 roku № 1089 "Pro zatverdjenja "Strategii rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2028 roku". [About approval of the "Strategy for the development of physical culture and sports for the period until 2028"]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian]
7. Dedicated Public-Private Partnership Units (2010). A Survey of Institutional and Governance Structures, OECD: <https://oecd-ilibrary.org>.
8. Hontaruk, O. (2016). Problems of Training

системи підготовки кадрів та управління у сфері фізичного виховання і спорту в контексті розвитку державно-приватного партнерства в Україні. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць. Луцьк: Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки, 2016. № 3 (35). С.5-10.

9. Галан Я.П. Фізична культура і спорт як засіб підвищення рівня мотивації до обороноздатності держави. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова. 2023. Вип. 2 (160). С. 69-75.

10. Імас Є.В., Мічуда Ю.П. Тенденції розвитку у сфері фізичної культури та спорту в умовах сучасного ринку. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. Науково-теоретичний журнал. 2015. №2. С.142-149.

11. Дячек В., Мірошніченко І. Розвиток співпраці приватних організацій сфери іт з державними агенціям як передумова розвитку публічно-приватного партнерства в умовах війни. Економіка та суспільство. 2023. Вип. 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-167>.

12. Круглов В.В. Співробітництво державного та приватного секторів у сфері безпеки. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні: матеріали Всеукр. наук.-практ. конференції, 15-18 квітня 2022 року, Т. 1. Київ, ДЗВО "Університет менеджменту освіти" НАПН України. 2022. С. 79-80.

13. Криштанович С. Проблеми та перспективи формування майбутніх менеджерів фізичної культури і спорту у вищій школі. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: педагогіка. 2018. № 1. С.141–148.

14. Квасниця О., Квасниця І., Флерчук В. Формування професійної мобільності майбутнього фахівця сфери фізичної культури і спорту під час проходження практики. Науковий часопис УДУ імені Михайла Драгоманова, серія 15. 2022. Вип. 3 (148). С. 56-61.

and Managing in Physical Education and Sports in the Context of Public-Private Partnership in Ukraine. Fizyczne vyhovannja, sport i kultura zdorov'ja u suchasnomu suspilstvi: zbirnyk naukovykh prac, Lutsk, 3 (35), 5-10. [in Ukrainian]

9. Galan, Y. (2023). Physical education and sports as a means of increase the level of motivation to the defense capacity of the state. Naukovyi chasopys nacionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni M.Dragomanova, 2 (160), 69-75. [in Ukrainian]

10. Imas, E., & Michuda, Y. (2015). Development trends in the field of physical culture and sports in the conditions of the modern market. Teoria i metodyka fizychnogo vyhovannja i sportu: Naukovo-teoretychnyj jurnal, 2, 142-149. [in Ukrainian]

11. Diachek, V., & Miroshnichenko, I. (2023). Development of cooperation between private it organizations and government agencies as a prerequisite for the development of public-private partnerships in times of war. Ekonomika ta suspilstvo, 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-167>. [in Ukrainian]

12. Kruglov, V. (2022). Cooperation of public and private sectors in the field of security. publiczne upravlinnja ta administruvannja v umovah vijny i postvoennyj period v Ukraini, 1, 79-80. [in Ukrainian]

13. Kryshchanovych, S. (2018). Problems and prospects for forming future managers of physical education and sports in Ukrainian higher education. Naukovi zapysky Ternopilskogo nacionalnogo pedagogichnogo universytetu Imeni Gnatuka, 1, 141–148. [in Ukrainian]

14. Kvasnytsia, O., Kvasnytsia, I., & Flerchuk, V. (2022). Formation of professional mobility of future specialists in the sphere of physical culture and sport in the course of internship. Naukovyi chasopys nacionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni M.Dragomanova, 3 (148), 56-61. [in Ukrainian]

DOI: 10.31652/2071-5285-2024-18(37)-266-278

Відомості про автора:

Гонтарук О.; orcid.org/0000-0003-1148-5229; demperu@gmail.com;

Національний університет фізичного виховання та спорту України